CIJENA 3'DIN

POŠTARINA U GOTOVU

OBITELJ

BR. 7

1931

27553

ILUSTROVANI TJEDNIK **OBITELJ** IZLAZI SVAKE NEDJELJE

PRETPLATA NA 3 MJESECA DIN 30·—. ZA INOZEMSTVO 3 DOLARA GODIŠNJE. — PRETPLATA SE PLAĆA UNAPRIJED

POJEDINI BROJ STOJI DIN 3·—

UREDNIŠTVO I UPRAVA, ZAGREB, TRG KRALJA TOMISLAVA 21. — TEL. 54-17. — ČEKOVNI RAČUN POŠT. ŠTED. BR. 33.536

Slika na omotu ovoga broja: POKLADE. Naslikao Ernest Palić

OGROMAN USPJEH

postigla je naša novogodišnja natječajna zagonetka, za koju je primanje odgonetaka završeno početkom veljače. Javio se neobično velik broj natjecatelja, od kojih su mnogi složili i po više tisuća riječi. Budući da je velik posao to sve srediti, bit će rezultat natječaja objavljen u 9. broju „Obitelji".

— Halo, draga Dragice, oprosti, što u nedjelju nisam mogla doći, kako sam ti zadnji put obećala. Bila sam u Zagrebu. Htjela sam i ja vidjeti kralja i kraljicu. Odsjela sam kod svoje ujne, s kojom sam se u nedjelju prije Svijećnice po podne odvezla u Šestine, gdje su kralj i kraljica prisustvovali seljačkom vjenčanju. Vjenčala su se u isti mah četiri seljačka para. Tu su mladenci kralju i kraljici darovali po starom hrvatskom običaju jabuku i ružmarin, a onda je od kralja svaki dobio po veliki zlatni dukat, na kojem je s jedne strane lik kraljev, a s druge lik kraljice. Lijep je to bio doživljaj za te seljačke mladence i za cijelo selo, a bome i za mene, što sam tome mogla prisustvovati i što sam tako lijepu zgodu imala, da vidim kralja i kraljicu među našim seljacima. Šteta, što i ti nisi bila sa mnom. Ovajputa nisam posjetila uredništvo »Obitelji«. Nisam imala vremena. Doći ću koji dan k tebi, da ti sve pobliže ispričam, a tom ću se zgodom upoznati i s tvojom novom prijateljicom Jasnom, radi koje ne ćeš, nadam se, ipak nimalo zapuštati ove naše redovite telefonske razgovore. Do viđenja, draga Dragice, do viđenja!

MEĐU ČITATELJIMA I ČITATELJICAMA

PITANJA:

137. Gitara. Kad početnik u gitari svrši »Wie lerne ich in 10 Stunden Gittare spielen« može li dobiti na našem jeziku note za daljnje usavršavanje. Gdje bi iste mogao nabaviti.

Ljubitelj glazbe.

138. Zarada. Koliko bi se zaradilo po kg suhog kužnjakova lista i sjemena, mrazovca i bunike crne?

M. B. Ž.

139. Suhi lišaj. Koje je najbolje sredstvo za liječenje suhoga lišaja?

S. M. O.

ODGOVORI:

91. Što da čitam. Netko je u »Obitelji« broj 5 preporučio pisce, koje ja ne bih općenito preporučio. Mislim na Kumičića i Tomića. Nikom se, a pogotovo ne mladeži, ne može preporučiti Kumičićeva »Olga i Lina«, »Mladost i ludost« pa i »Gospođa Sabina« radi nekih stvari, koje su u sukobu s moralom. A njegova »Urota Zrinsko-Frankopanska« također ne, radi previše prozirne mržnje na katoličke svećenike, posebno na Isusovce. Sličnih stvari ima i u djelu »Kraljica Lepa«, ali ne toliko kao u prije navedenima. Kod Tomića osvrnuo bih se samo na njegov roman »Udovica«, štampan 1902., baš kad su došli isusovci u Zagreb. To im je bila dobrodošlica. A nezgodnih stvari ima i u djelu »Za kralja i dom.« Ni to se, po mom sudu, ne bi moglo svakomu preporučiti. U ostalom glede svega ovoga takav je sud i Mahnićeve »Hrvatske straže«. Glede drugih pisaca, što se u onom odgovoru spominju, nema se šta prigovoriti, osim malih rezervi za nekoja djela Novakova. E. G.

108. Crtarije na staklu. Takve crtarije se prave tvrdim mineralom, zvanim k o r u n d, koji se za tu svrhu naročito udešava. Zanatlije imadu i posebne aparate. Posao je dosta težak i traži se velika spretnost i vještina u poslu.

109. Tipograf. Najbolje upute dobijete kod izučenih tipografa i kod tiskara. P. T.

KUDA ĆETE OVOGA LJETA? *Prije nego što se odlučite, zatražite naše informacije o pohodu u Palestinu i Egipat, koji polazi iz Zagreba 26. svibnja i vraća se 15. lipnja (iz Egipta 2 dana kasnije). Ovo će biti najzanimivije zajedničko putovanje ovoga ljeta iz naših krajeva.*

ODBOR ZA HODOČAŠĆE U SVETU ZEMLJU, ZAGREB, TRG KRALJA TOMISLAVA 21

Izdaje Konzorcij jeronimskih časopisa (predstavnik dr Josip Andrić). ★ Odgovorni urednik dr Josip Andrić, Zagreb, Trenkova 1.
Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ulica 2.
Zaklada Tiskare Narodnih Novina u Zagrebu.

BROJ 7 OBITELJ GOD III

U ZAGREBU 15 VELJAČE 1931

POSLIJE POKLADNOGA PLESA

NAPISAO MIHAEL ZOŠČENKO

Ples je završen vrlo kasno. Đak Vasja Česnokov je umoran i oznojen stajao pred Mašenkom i tužno joj govorio: »Ali pričekajte, draga! Pričekajte na prvi jutarnji tramvaj. Kuda ćete za ime Božje? Ta možete evo ovdje ostati i čekati, a vi hoćete da već idete. Pa pričekajte na prvi tramvaj za volju Božju! Sada ste još znojni, a i ja sam. Na toj se studeni može čovjek tako lako nahladiti.«

»Ne,« rekla je Mašenka i obula galoše. »I kakav ste vi kavalir, da se ne usuđujete otpratiti kući gospodičnu zato, što vam je zima?«

»Ali kada sam sav znojan,« govorio je Vasja skoro plačući.

»No, obucite se!«

Vasja Česnokov obukao je pokorno krzneni kaput i pošao s Mašenkom na uli čvrsto je držeći pod pazuhom. Bilo je studeno. Mjesec je sjao, a snijeg je škripao pod nogama.

»Kako sve vi nestrpljiva gospodica,« govorio je Vasja i sav očaran gledao u Mašenkino lice. »Da to niste vi, nijedne druge ne bih pratio ni za kakvu cijenu. Prisižem. Samo iz ljubavi idem s vama.«

Mašenka se smijala.

»Vi se smijete i pokazujete svoje zubiće,« reče Vasja, »a ja vas, Marijo Vasiljevna, žarko ljubim i obožavam. Kad biste mi rekli: lezite na tračnice tramvaja i ostanite tamo, dok ne dođe prvi voz, — odmah bih legao. Prisižem . . .«

»Pustite to,« Mašenka će, »radije gledajte svu ovu mjesečinom obasjanu ljepotu oko nas. Kako je divan grad u noći! Kakva je to čarobna ljepota!«

»Zaista, silno je lijepo!« Vasja će i zagleda se začuđeno u otpalu žbuku neke kuće. »Zbilja, vrlo lijepo. I ljepota djeluje, Marijo Vasiljevna, ako u srcu gojimo prava čuvstva. Mnogi učenjaci i političari tvrde, da nema ljubavi, a ja toga, Marijo Vasiljevna, ne tvrdim, naprotiv. Ja ću do smrti i do posljednje žrtve gojiti čuvstva prema vama. Prisižem. Samo recite: Vasja Česnokov, udari svojom glavom o ovaj zid, — i ja ću odmah udariti.«

LIJEPA KRABULJA
Nacrtao E. Palić

»Eto, opet ste počeli,« reče Mašenka, ali ne tako, kao da joj to ne bi godilo.

»Prisižem,« reče Vasja, »udarit ću. Želite li?«

Mladi je par došao na obalu Velikoga kanala.

»Prisižem,« počne opet Vasja. »Hoćete li, da se bacim u kanal? Ha, Marijo Vasiljevna? Vi mi ne vjerujete, ali ja vam to mogu dokazati . . .«

Vasja Česnokov uhvati se za ogradu i pričini se, kao da hoće da skoči preko nje u kanal.

»Ah!« zavapi Mašenka. »Vasja! Što radite?«

U taj se čas došulja iza ugla tamna pojava i stane kod uličnе svjetiljke.

»Šta tulite?« reče i ošine oštro mladi par.

Mašenka vikne od straha i stisne se k ogradi. A onaj se čovjek približi i povuče Vasju za rukav.

»No, ti vidro,« reče muklim glasom. »Samo svuci ogrtač. I to brzo! A ako vikneš, na mjestu ćeš poginuti. Razumiješ li, bekrijo?

»Mi-mi-mi!« Vasja će, kao da je htio reći »milost«.

»Alo, brže!« povuče onaj čovjek za Vasjin krzneni kaput.

Vasja je drhtavim rukama svukao kaput.

»Izuvaj i cipele!« onaj će čovjek. »Trebam i cipele.«

»Mi-mi-mi!« promuca Vasja. »S dopuštenjem, molim, tako je hladno!«

»Ala!«

»Ove gospođice ne ćete ni da se dotaknete, a ja moram izuti i cipele,« govorio je Vasja svojim običnim glasom. »Ona će sebi sačuvati i krzneni ogrtač i galoše, a ja moram izuti cipele!«

Čovjek pogleda mirno Mašenku i reče:

»Da uzmem njene stvari i da ih odnesem, ulovili bi me. Ja već znam, šta radim. Jesi se izuo?«

Mašenka je sva obuzeta grozom gledala u toga čovjeka. Vasja Česnokov je sjeo u snijeg i stao da se izuva.

»Ona će sebi sačuvati i krzneni ogrtač i galoše,« govorio je opet, »a ja se moram pokoriti za oboje . . .«

Neznanac obuče Vasjin krzneni kaput, turi cipele u džep i reče:

»Tu ćeš ostati sjedjeti i ne ćeš se maknuti! I da mi nisi klopotao zubima! Ako vikneš ili se makneš, izgubljen si. Razumiješ li, huljo? A i ti, gospojice . . .«

Neznanac brzo zakopča krzneni kaput i u trenu ga nestane.

Vasji je srce zamrlo te je kao kakva vreća sjedio u snijegu. Sav očajan gledao je u svoje noge.

»To smo eto doživjeli, »reče i pogleda srdito Mašenku. »Moramo vas pratiti i povrh toga izgubiti sav svoj imetak. Zar ne?«

Kada se tatovi koraci više nisu čuli, stane Vasja iznenada udarati nogama po snijegu i vikati tankim, kreštavim glasom:

»U pomoć! Tati!«

Zatim se naglo digne i potrči po snijegu skačući od užasa drhtavim nogama. A Mašenka je još ostala uz ogradu.

POKLADE U STAROJ KAJKAVSKOJ KNJIŽEVNOSTI

IZ „CVETA SVETEH" HILARIONA GASPAROTTI

Gasparottijev »Cvet sveteh« jamačno je opsegom najveće književno djelo kajkavske književnosti, jer obuhvata četiri velika sveska: svezak I. 982 strane, III. godine 1760 987 strana, IV. 869 strana. Ovaj posljednji svezak štampan je god. 1761 u Beču kod Leopolda Ivana Kalivode; drugi svezak nijesam vidio. Za kulturnu povijest staroga Zagreba nema ni iz daleka onoliko zanimljivih crta, koliko ih ima stariji od njega Juraj Habdelić, jezuita, koji je sto godina prije Gasparottija pisao svoje »Zrcalo Marijansko« (U Gradcu 1662) i «Prvi otca našega Adama greh« (također u Gradcu 1674 i ostavio u tim djelima dragocjenih bilježaka o tadanjem životu i običajima u Zagrebu. Za svoje djelo služio se Gasparotti obilnom literaturom latinskom, španjolskom, francuskom, i njemačkom; od domaćih pisaca nije upotrebio nego Franciska Glavinića, bosanskog franjevca, zaslužna za glagolsku knjigu (njegova slika nalazi se u samostanu na Trsatu) i spomenutoga Jurja Habdelića, Turopoljca iz Staroga Čiča. O životu Gasparottijevu nije mi poznato više nego da je bio iz Samobora i da je živio od 1714 do 1762. Donosimo evo iz njegova djela dva ulomka, koja izvrsno pristaju pokladnim danima.

Ante Šimčik.

KRABULJA S LOPTAMA

I. IZ PRODEKE NA FAŠENSKU NEDELJU.

Kada je bil stanoviti zvezdoznanec za kalendare zvezde razgledaval, dojde k njemu neprijatel pokolenja človečanskoga, vrag peklenski, okolu njega z repom svojem mileći se. Kojega opita zvezdoznanec:

»Kaj ovdi išćeš i od mene z prilizavanjem tvojem imati želeješ, nesrećna naveke beštija?«

Odgovori vrag:

»Ne straši se, moj dobri človeče; ti celoga leta dneve med Bogom i svetci deliš. Prosim te, da i meni barem jeden dan zapišeš. Kaj je jeden dan med tulikemi dnevi?«

Nasmeje se kalendarov spravljavec, dobro poda ufanje vragu. Vut(?) vendar van, da čez leto dan nazad povrne se, i koteri dan sebi zapisan spozna, očivesto valuje (ispovjedi, prizna). Razidu se, i za spunjenem letom z velikem veseljem povrne se duh nečisti k zvezdoznancu, jako hvaleći za ljubav izkazanu proti njemu i govoreći:

»Nesem štimal, da bi mene tak verno bil posluhnul, ja samo za jeden dan tebe prosil jesem, ti ništarmanje med nedeljami petdeset i dve, med svetki nikaj menje dnevov meni zapisal i prikazal jesi.«

Osupne zvezdoznanec i srdito opita:

»Kak bi to moglo biti, da tak sveti dnevi Bogu i svetcem na hvalu podani, tebi bili bi zapisani?«

PIERROT I NJEGOVA PARTNERICA

Odvrne vrag:

»Istinsko spoznal jesem vu rečeneh dneveh tuliku ljudstva odurnost, grehotu, pijanšćinu, nečistoću i ostalu ničemurnost, da vse ove dneve od Božje službe izbrisane, a meni zapisane tvrdno držal jesem.«

Ovo zgovorivši nestane ga. Od kojega vremena svetečni dnevi, koji prvo zlatemi literami vu kalendaru pisani jesu, z črlenemi zapisavaju se, kakti da bi zvrhu odurnosti vu njih vučinjene sramuvati se morali.«

II. IZ PRODEKE NA FAŠENSKI TORK.

»Kak je došlo Novo leto, taki stare oprave kramari i tršci počeli su premetati kalendare i marljivo zazvedati: kada nesrećni fašenk dojde i kak dugo trpel bude? I nut, kak su našli, da o Treh kraljeh pričetek jemlje i ovo leto 1750. na celeh pet tednov preteže se, taki jesu maškaradsku ili fašensku opravu iz svojeh ormarov i ladic izvadili, z vsakojačkemi larvami ili licimi fašenskemi i nosastemi obličaji vu štacune svoje obesili, da ž njimi ljudstvo noro preobličeno i preopravljeno slobodneje i batriveje moglo bude po vsakojačkem bludnosti i greha blatu valjati se. Vu takoveh štacuneh sada okolo i okolo vidi se viseće vsakojačko vražje naličje ili preobrazje z čudnovitemi nosmi: z dugemi nosmi, z kratkemi nosmi, z širokemi nosmi; z vuskemi nosmi; z debelemi nosmi, z tenkemi nosmi, z puklastemi nosmi, zavijatemi nosmi, z ravnemi nosmi, velikemi kufrastemi (kufrast, bakren, crven od vina), muškemi nosmi, z maleni špičastemi divojačkemi noseki; z odurnemi soldačkemi nosmi, z gnjilemi francuskemi nosmi etcetera, etcetera, z rečjum z vsakojačke fele zrezanemi, spapanemi, skelenemi, pokvarjenemi nosmi.

Ah, kaj velim, listor (samo), nosi vide se! Dapače vsa oprava vu takveh štacuneh gotova čaka, z kojum človek preopraviti, preobleći, zakriti se, i čisto norski na fašenk izkazati more se.

... Ali posluhnemo kak takove norce strašno Gospodin Bog kaštiguje. Leto 1677., kak tulikaj 1678. dopuščeno je vu Beču bilo takovo preoblačenje norsko i maškara; na tuliko da skoro ni bilo najti človeka spametnoga, koteri se ne bi bil obrnul na norca. Ovdi je bilo videti vsakojačke norce: orehove norce, zobene norce, iz cukora norce, figove norce, piliša i jeliša norce, bala norce, muške norce, ciganske norce, trbušaste norce, gljumpaste norce, šantave norce, smrduće norce, oguljene norce, norce z zvončeci, norce prez zvončeca, norce z devenicum, norce prez devenice; svinske norce, oselske norce, etcetera, etcetera, ar gdo more vse izbrojiti norce? Ovo norsko baratanje je tak dugo trpelo (trajalo), doklam višnji Gospodin Bog na srditost genjen, zvrhu vsega Bečkega varaša jedno strašno naličje ili larvu je navlekel, najmre smrtno preobrazje; pokehdob taki zatem čez jedno leto nesrećna kuga vu nemški orsag je stupila i više sto jezer ljudi nemilosrdno je zarazila (pokosila); i ne vu grobe, nego po travnikeh kakti druge nore i neme stvari je zahitila i razhitala. I to do leta 1679. Niti to ni bilo zadosta srditosti Božanski, nego jošće vekšu kaštigu od visokoga Boga je prosila norcem takovem tak dugo, doklam vsamogući Bog strašnu šibu čez oblok svoj je iskazal Bečanom, reći hoću jednu veliku repaču zvezdu na nebu je vučinil pokazati, za kojum plemeniti Bečki varaš pod nemilosrdnem obsedanjem turskega krvoločtva šest mesec je se potil; doklam milosrdnost Božanska šibu svoju nazad je potegnula i varaš rečeni od teškoga turskoga jarma z viteškim oružjem kralja poljskoga Ivana tretjega je oslobodila.«

DIMNJAČAR I ZVIJEZDA

PRVI I JEDINI

(NASTAVAK.)

ROMAN JEDNE ŽENE — NAPISAO MARKO SOLJAČIĆ — ILUSTRIRA ANKA KRIZMANIĆ

»A najviše sigurno — pazite ovo je službena tajna! Jeste li razumjeli? Ja ću vas otpustiti, ako vi to kome kažete, a najviše sigurno gospođica Dingas.«

»Ja baš ne bih rekao. Ona uvijek šuti i radi.«

»Ali čekajte, molim vas! Ja nijesam rekao, da ona ne radi, ali znate ona možda onim svojim neprijaznim licem buni one druge, pa joj se one smiju. Ona je znate ja mislim predmet njihova smijeha, razgovora i rastresenja.«

»E to bi moglo biti. Ja sam uistinu mnogo puta čuo, da se o njoj razgovaraju. Sve joj kritiziraju i nos i usta i kosu i frizuru i opravu i sve. Ma sve, sve, sve.«

»Eto vidite. Opažam ja to već davno. Bolje bi one radile, da...«

»Ne bi se imale kome rugati.«

»To sam htio znati. A sada žurite se! I pazite, što sam vam rekao: »Nikada nikome ni riječi!«

»Jeste li razumjeli?«

»Bože, oslobodi!«

Još je podvornik bio na vratima ograde, kad je u jutarnjoj haljini stupila u vrt gospođa Weng, žena tridesetih godina, visoka uzrasta, lijepa lica, plavih kosâ i modrih očiju. Bila je to elegantna pojava, kojoj je ozbiljnost držanja davala neku maestetičnu izražajnost. Na prvi pogled kontrast svome mužu.

Nije joj bio običaj, da prisluškuje. Ali ona je čula najvažniji dio razgovora muževa s podvornikom. Ta oni su razgovarali ispod njezina prozora. Nije se dakle jutros prevarila, kad je pomislila na zlo, čim joj je sluškinja donesla ruže od njega. A poznavala je gospodjicu Dingas. I bila joj je simpatična, možda baš radi onoga dijela svoga karaktera, koji je njezin muž mrzio. Bila je ozbiljna i nije dopuštala, da joj tko nepotrebno udvara. Radila je svoj posao, a nije svoju nesposobnost pokrivala glupim očijukanjem i plitkim primjedbama. To znači: radila je u interesu banke i začudo baš zato nije bila poželjna. To je uostalom bilo takvo vrijeme, kad je i uličarka u očima ljudi više vrijedila od poštene i čestite žene. I mnoge su proživljavale Golgotu radi svoga dostojanstva, jer su bile nemoćne i zapostavljene, a one druge su uzdizali, nesamo u intimnim i zatvorenim krugovima, nego i javno na zabavama, u kinima, kazalištima itd. Iako se našao koji čovjek te bi to osudio, rekli su mu, da je naivan i plitak.

Gospodin Weng se zamislio, tako da nije ni opazio ženu, dok nije sjela njemu s protivne strane i poduprla bradu palcem, a usta kažiprstom.

»O, dobro jutro, mamica. Kako si spavala?«

»Baš je tebe briga za moje spavanje!... Što to znači, da ti mene jutros zoveš k sebi? Siguno opet nešto spremaš.«

»Ma što bih spremao? Pozvao sam te, da vidiš, kako ruže cvatu.«

»I prije su cvale.«

»Ali ne tako lijepo.«

I ljepše!...

»Gospođa Weng znala je, da će doći do svađe između njega i nje. U njoj je sve kipjelo i nije više mogla da izdrži. Htjela je, da ipak to ne bukne najednom, pa je dozvala Magdu i naredila joj, da pristavi vodu za čaj. Magda je uzela s klupe šalicu, u kojoj je malo prije bila donesla kavu gospodinu direktoru, otrla pregačom kaplju kave, a gospodin Weng, koji je uvijek bio spreman pokazati, koliko ukusa ima, a u ovom slučaju, da izazove možda jedan ljupčiji razgovor, reče:

»To ti je ukus, vidiš.«

Gospođa ga mrko pogleda i ne reče ni riječi. Kad je otišla sluškinja, on je umiljato upita:

»Ma što je tebi danas, draga ženice?«

Njezina čuvstva sličila su valu, koji se probija s otvorena mora i buji, raste i kipi, dok bijesan ne tresne o hridinu i ne razbije se u milijune sitnih kapljica. Najprije ga prezirno pogleda, onda zaklima glavom, lupne nogom o pod i s velikim ogorčenjem reče:

»Sramota!... Na to si spao!...

»Na što? Što je?«

»Tebe nije sram o onim stvarima razgovarati s jednim podvornikom!«

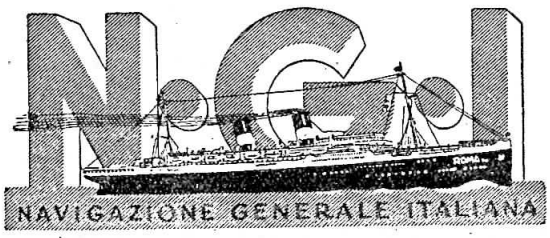

Jugoslavenski putnici za daleke prekomorske krajeve putuju

NAJUDOBNIJE, NAJJEFTINIJE I NAJBRŽE

sa parobrodima

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

GLAVNO ZASTUPSTVO

ZAGREB, ZRINJEVAC 16. — UREDI U SVIM GLAVNIM MJESTIMA JUGOSLAVIJE

»Ma šta? Šta sam razgovarao? Tko ti to reče?«

»Hm... Tko mi reče... Ja sam bila prisutna kod one infamije. Ti si njega posadio na klupu blizu sebe i razgovarao si s njime kao s kolegom. I ti si kao direktor jednoga velikoga zavoda dospio u ruke svoga podvornika! A radi čega?«

»Tu se radi o interesima banke i ne dopuštam, da mi tko u tom diktira!«

»Ne radi se tu o interesima, razumiješ? Ne radi se tu o interesima! Drugi su tu računi... Jest!...«

»Da, tebi su uvijek nekoji drugi računi.«

»Ti si sam rekao; a ja sam sve razumjela.«

»Ja ti velim, da ne dopuštam, da se tko dira u moje poslovne stvari!«

»To je, da se opsjeni prostota... A ja imam prava da diram, jer je to samo krinka, iza koje se krije bijes, nepravda i svakojaka sramota. Eto ti!«

»Ma kakov bijes, kakva nepravda, kakva sramota?!«

»Jest! Ja to tvrdim, pa Bog! Ja to znam!«

Gospođa je Weng kod ovih riječi snažno dva puta udarila rukom po klupi, tako da je to njezina muža razbjesnilo. Ali ne zato, što je ona to učinila, ni zato, što je rekla, nego zato, što je evo uistinu upućena u jednu veliku tajnu. A to se dogodilo s njegove neopreznosti, pa mjesto da šuti i podnese, on je uskipio, pomahnitao i rekao riječ, koju joj nikada još nije izgovorio:

»Znat ćeš ti i više kad te udarim!...«

Naravno da gospođa nije ovoga očekivala. Ona se zbunila. Bilo joj je kao da je neko nenadano stao preda nju, pred mnogim svjedocima i počeo je psovati, a ona od srama ne zna, kamo bi da pobjegne, kao da je kriva, što se našao nepristojan čovjek te dirnuo u najosjetljiviju njezinu stranu. I bilo je napokon sram. Ta otkuda da primi ćušku od onoga, kome je već toliko puta oprostila? I to baš sada, kad je on bio manji i od svoga podvornika! Zato, što mu je kao žena predbacila jednu glupost, koja bi morala biti jasna i najneinteligentnijem čobaninu. Njezinom je sviješću u nekoliko sekunda prošla čitava povorka najraznoličnijih impresija, što ih je primila u ovih nekoliko godina zajedničkog života, ali iako je bilo i svijetlih, nije se mogla zaustaviti ni na jednoj, koja bi bila mogla paralizirati udarac izrečene uvrede. Jer što znači, kad muž ženi, boljoj od sebe, prijeti šakama, još ako je ta žena inteligentna? Nije li to svršetak, ubistvo, razlaz?

Njoj je bilo teže boriti se sa sobom negoli s njime. Na koncu, ona je mogla otići i to bi bio jedan suvereni prezir i porazna indignacija, ali ona je toliko upala u situaciju, da su joj po onim riječima iskrsle sve borbe i sva ogorčenja, pa je pokrila oči rukama, pomislila na svoju majku, koja je uživala u njezinoj sreći, i vrisnula:

— Još ti samo to fali... Sram te bilo! Stidi se!... O, Bože, koliko sam pretrpjela s ovim čovjekom... Ah, draga moja majko, da ti znaš!...

— A ti idi! Ja te ne trebam! Šta mi uvijek te moje roditelje predbacuješ! Kao da si kraljevskoga roda. Nijesi ti nesretna, nego sam nesretan ja, koji sam se na taku budalu namjerio.

Na ovo ponovno iznenađenje gospođa Weng nije oklijevala da odgovori ono, što je mislila još prije njegovih zadnjih riječi:

JOLANKA NALAZI PISMO

(K tekstu na str. 69.)

— Imaš pravo... I jesam budala...

Čudan je čovjek. Mnogo puta se desi da ga uvredom razoružate. Ako branite svoje pravo, on bjesni, ako ga ponizite, on vam je naklon. Ovo je bio čas kad se moglo misliti, da će gospodin direktor uskipjeti i potpuno se zaboraviti, kad je već bio u afektu. Ta rekla mu je za onoga, koji razumije, a razumio je i on, strašnu riječ, makar da je o sebi ustvrdila: I »jesam budala«... Ali gospodin je Weng tu riječ primio mirno i gotovo je ponizno zapitao:

— No, pa reci, što sam ti danas skrivio, reci!

(Nastavit će se.)

POKLADE ŠIROM SVIJETA

NAPISAO R. A.

Od davnih davnina preuzela je među ljudima mah želja: jedamput u godini navući masku, preobući odijelo i tako se pretvoriti u drugu osobu te onda pustiti uzde veselju i neobuzdanim vragolijama. Tako se u Italiji razvio karneval, koji je odatle brzo prevladao svijetom. Negdje traje vlast princa karnevala samo jedan dan, drugdje tri dana, a negdje bome i više tjedana. A svuda je ista želja: izvući se iz svakidašnjosti, zaboraviti na kratko vrijeme ozbiljnost sadašnjega života, baciti se u vir uživanja i jedamput do temelja okusiti život. Karneval u sadašnjem obliku seže do 13. stoljeća, ali prvotni njegovi oblici su daleko stariji te potječu po svoj prilici od rimskih blagdana veselja saturnalijâ, luperkalijâ i hilarijâ.

Kod nas se poklade slave u svim krajevima: negdje više, negdje manje, te su s time vezani neki zanimivi običaji, u svakom kraju drukčiji. Pokladni običaji u Dalmaciji nadovezuju se na one u Italiji. U Italiji su nekoć bile najslavnije karnevalske svečanosti u Rimu i Veneciji, koje su znale privući mnoštvo stranaca, ali danas se izgubio posve sjaj tih svečanosti. Mjesto toga je prvenstvo preuzela Nizza, kamo dolaze imućnici sa sviju strana svijeta, da se naužiju ljepote divne rivijere, pa se onda, u svome bogatstvu upravo natječu, tko će se blještavije i sjajnije maskirati za karnevalske dane. Na glasu su i karnevalske parade u Španiji. Osobito se u glavnom gradu Madridu razvija u tri zadnja pokladna dana po ulicama i trgovima tako šarolik život i tako temperamentan metež, da neodoljivo privlači sve. A i u susjednom Portugalu i Francuskoj ne zaostaje karnevalska neobuzdanost za onom u Španjolskoj. U Švicarskoj se kroz stoljeća ističu svojim svečanim karnevalskim ophodima osobito gradovi Ženeva, Zürich i Basel. U Njemačkoj se u južnim krajevima poklade slave mnogo življe i svečanije nego u sjevernima, a najvećma se u tom ističu gradovi Köln, München, Mainz i Düsseldorf. U Kölnu na »ružični« pokladni ponedeljak u karnevalskoj povorci voze krletku s rodom, a oko krletke ispunjene rode; natpisi »Gospođa ne želi djece« te »Besposlica među rodama« upereni su protiv bijele kuge. I u samom Oberammergau-u, mjestu slavnih pasijskih igara, slave se svečano poklade, a u zadnjih godina došla su dva stanovnika toga mjesta na zgodnu misao: kao »živi radio« s antenom, stanicom za davanje i slušalicama provesti se kroz grad te u veselom obliku bockati sugrađane. U Tirolu se u srednjem vijeku slavila posebna pokladna noć za muškarce, a posebna za ženskinje. Danas je ondje u običaju »ludi« četvrtak za maskirane parade i »garavi« petak, koji je svoje ime dobio po tom, što je mladi svijet sebi nacrnio lice te je idući od kuće do kuće na šaljiv način iznosio godišnje događaje. Veoma su se vesele poklade slavile nekad i u Beču, ali danas je već zaboravljeno doba, kada su se divne princese i razdragani nadvojvode u pozlaćenim kočijama vraćali s pokladnih zabava, na kojima je u sjaju od tisuću voštanih svijeća Johann Strauss dirigirao stare menuette, četvorke, gavotte i strastvene bečke valcere.

KRALJICA POKLADA KINESKE SVEČANOSTI S LAMPIONIMA SA SVOJIM POČASNIM DJEVOJČICAMA

Vlast princa karnevala seže čak u Ameriku i Kinu. Na Floridi je u kupališnom gradu Tampi običaj, da na poklade »gusarska« lađa uz bombardiranje korijandolima nastoji »osvojiti« grad. U Kini kulminira pokladno slavlje u svečanost s lampionima i s izborom kraljice pokladâ. A nakon svjetskoga rata prodrla je karnevalska vlast i u Palestinu, te je i ondje uveden običaj, da se izabire kraljica pokladâ, koju onda načelnik kao oficijelno priznatu osobu prima sa svim počastima u općinskoj zgradi.

U mnogim trgovačkim mjestima upotrebljava se pokladna povorka ili korzo na duhovit način u reklamne svrhe. Tako je na pr. bilo prije rata na Rijeci.

POKLADNI NARODNI OBIČAJI U ZAGORSKOJ DALMACIJI

IZ PETROVA POLJA KOD DRNIŠA ZABILJEŽIO FRA LUJO PLEPEL

Običaji pokladnih dana sastoje se u raznim šalakurijama, sastavljenima iz više lica. Prvo i najstarije lice jest četovođa, koji sa golim handžarom u ruci predvodi četu. Četovođa kupi darove ispred svačijih vrata, te ga svi kao iz dužnosti darivaju, kako tko može: netko novcem, netko vinom, kruhom, suhim mesom, slaninom itd. Najjači komad slanine ili mesa četovođa nabode na handžar, te omrčen i tučjim (puranskim) perjem iskićen stupa pred svima dajući zapovijedi i uz družinu pjevajući. On je dužan pred svačijim vratima da izvede pjesmu kućnom starješini ili máji, prama tome, kako će ga bolje nadariti. Jao ti se onoj kući, koja ovakovoj družini ne bi bila podarna ma čim, jer bi joj se ljuto zbog toga osvetili pjevajući joj pjesme rugalice selom i kamo bi prispjeli.

Zatim dolazi mlada nevjesta, momčić obučen u ženskoj narodnoj nošnji. Za ovu zgodu odredi se ljepušasti momčuljak, koji bi, onako po žensku obučen, prevario za žensko, tko ga ne pozna. On pri tome oponaša žensko u vladanju i ponašanju, drži se stidno i ponizno. Ako ga koji izmrčenjak iz družine samo rukom hoće da dirne, on, kao stidna nevjesta, toga ne dopušta, već ga ruži i grdi s neljustva i nevaljalštine, razumije se, sve u šali, ali tako lakrdijaški, da svakoga izmami na smijeh. No kad se u kolu okrene, tad vraški nogama prebire, da ne bi čovjek ni rekao, da je to ona stidna ženska.

Za njim je djed, obučen u prnje, sa vlasuljom od smeđe ozje kostreti na glavi. Pognut i iznemožen daje savjete i nauk mlađariji, kako će se povladati, to se zna, sve lakrdijaški. On za okrepu traži od máje suzu rakije, da grlo skvasi.

Zatim je tu ciganka sa raspletenim kosama, koje su sapletene od konjske strune, crne vune, stupe itd. Djedu se na nju grsti, pa joj pripijeva rugalicu i smijalicu:

Oj, ciganko šigic, migic,
Kosa ti je puna gnjidic, ooooj!

Dakako da takva šala izaziva smijeh. Ciganka je također lijep momčić.

Za cigankom dolazi i baba opirući se o jak mrsan štap. Posuta lugom po glavi raskuštranih čepuraka kozje smeđe ili bijele kostreti, što joj amo tamo s glave do na ramena padaju kašljucajuć pruža mrsnu ruku, da joj se što udijeli. Ona nosi o ramenu torbu punu luga, oko pâsa opasana je tvrdim remenom, o komu su učvršćene klepke ili zvončići, praporci sa konja ili goveda, te kada pleše, praporci grdnom neslogom oko nje zveče i brenčaju, a međutim oko sebe zapuši lugom, da joj se moraš i smijati i od nje se odmicati. Ona kao baka hoće da se sa curama po selu ljubi. Ali cure znajući, da je ona garava baka zapravo muškarac, znadu baki prilijepiti za njezino nesmotreno vladanje zaušnicu iza svih naramica. Na to se baka ne ljuti, već okrene da kuka i da se jada, kako su eto i cure naopako pa se okrenile, pa bake ne samo neće da slušaju, već se njojzi — crnoj kukavici — ni poljubiti ne dadu.

KRALJICA POKLADA U PALESTINI
iza svečanoga prijema kod gradskoga načelnika u Tel Avivu

Ostali u družini obučeni su, kako koji: Nekoji kao bezi, ali u prnjama, drugi kao kiridžije i trgovci, kao prosjaci, kao vidari (liječnici) itd. A svi su izmrčeni osim barjaktara i svi su sami muškarci. Barjaktar je jedini pristojno odjeven u narodnoj nošnji. Ostali svi ili su namačkarani, čađom očađani, patinom omrčeni i kojekakvim dronjcima, šarama i vrpcama izmršeni. Tako oni hodaju selom mirno, da selo vesele do pokladnjeg utorka navečer. Tada u zdravumariju pođu u obližnju gostionu, pogoste se, podijele darove, mirno se raziđu, pjesama ne pjevaju, jer sutra započinje korizma i svako se veselje lakrdijaško i svjetovno ostavlja.

Čim svrši ovo pokladnje lakrdijaštvo, započinje korizma sa čistom srijedom ili pepelnicom. K pepelnici dolazi svaki, koji može, a koji ne može zbog daljine i raštrkanosti kuća, pepelava se u prvu nedjelju nakon toga poslije pučke mise. Iza pepelavanja kroz cijelu korizmu pjeva se »Gospin Plač«. I tako biva svaki dan sve do Cvjetnice.

(Za natječaj narodnih običaja br. 47.)

NJEZINO VELIČANSTVO KRALJICA MARIJA
Vozi se na autu kroz zagrebačku ulicu Radnički Dol pozdravljena od mnoštva naroda
Foto Đuro Griesbach

BORAVAK KRALJA I KRALJICE U ZAGREBU

Deset dana su Nj. V. kralj i kraljica proveli u Zagrebu. Bila su mnoga svečana primanja u dvoru. Kralj i kraljica bili su 29. siječnja u kazalištu na predstavi opere »Sadko«, nekoliko su puta bili u Maksimiru te se kralju osobito svidio zoološki vrt, a često su se provezli i prošetali po zagrebačkim ulicama. Bili su i na izletu u Jaski, Samoboru, Šestinama. Svuda su bili svečano dočekivani. Zagrebačkoj sirotinji darovao je Nj. V. Kralj 50.000 dinara. Mnogo zagrebačkih institucija bilo je počašćeno kraljevim posjetom.

NJIHOVA VELIČANSTVA KRALJ I KRALJIC
Foto Braun

Posjećujući razne ustanove, posjetili su kralj i kraljica i samostan časnih sestara milosrdnica, koje imadu cijeli niz škola za žensku omladinu. Časne sestre su sa svojim učenicama priredile kralju i kra-

CRNAČKI MASKIRANI PLES NA OTOČJU BARMUDA PRIREĐUJU CRNCI, DA RASTJERUJU ZLE DUHOVE

ENGLESKI NADBISKUP IZ BIRMIN
I BISKUP IZ PLIMONTHA na biskup
Pacific &

LJICA U ŠKOLI ČASNIH SESTARA U ZAGREBU
Brauner

j i ljici prekrasan doček i priredbu koja se kralju i kra-
oje ljici tako svidjela, da su im suze došle. Tom posjetu
sne prisustvovao je i nadbiskup dr Antun Bauer, pokro-
ra- vitelj samostana i ustanovâ časnih sestara.

SELJAČKI TAMBURAŠI IZ OKOLICI ZAGREBA
sviraju pred banskim dvorima u Zagrebu, u kojima su odsjeli Nj. V. kralj i kraljica
Agencija Avala

ODLAZAK KRALJA I KRALJICE IZ ZAGREBA

U srijedu 4. veljače, na Štrosmajerov dan, otišli su Nj. V. kralj i kraljica iz Zagreba. U 11 sati prije podne provezli su se kroz špalire učenika i zagrebačkih građana i odvezli na kolodvor, sjeli u dvorski voz i vratili se u Beograd. Na odlasku izjavio je kralj svoju radost, što su tako lijepo mogli provesti tih deset dana u lijepome Zagrebu. Nakon tog prvog svog dužeg boravka u hrvatskom glavnom gradu obećao je kralj doskora opet doći na duži boravak u Zagreb.

MINGHAMA, KARDINAL-PRIMAS IRSKE
biskupskom vijećanju u Birminghamu 20. I. 1931.
fic & Atlantic

ČAJANKA U LONDONU, KOD KOJE SU POSLUŽIVALE
OSOBE OBUČENE U KOSTIME IZ DICKENSOVIH ROMANA

ČAROBNJAKOVE LUTKE (NASTAVAK.)

NAPISALA CESARINA LUPATI — AUTORIZOVANI PRIJEVOD OD V. RABADANA

No tetka nije bila tog mnijenja:

Baš danas treba da se bojimo, dok ne svrši natjecanje. Misliš li ti, da ne će doći stotinu znatiželjnika da nas pita, što je Čarobnjak odnio sa sobom? Neka ih samo, naći će vrata dobro zatvorena; mi ćemo ih i barikadirati, bude li trebalo, da smo sigurne, kako nitko ne će doći da ma i riječcu otme od nas. Kasnije, ej, kasnije!

Da, kasnije će se već Tekla sjajno odštetiti za taj muk; ali dok natjecanje traje, jezik za zube!

Put Hans Foltera protekao je bez ikakvih incidenata. Kad je stigao u kašteo, mnoštvo uzvanika i natjecatelja vrvjelo je već u pro-

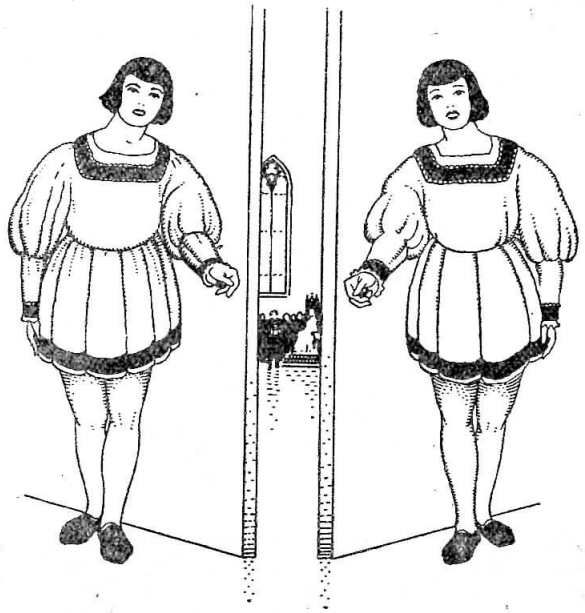

„MAJSTOR-FOLTERE, NA VAMA JE RED“...

stranom dvorištu. Knez Sigismund Führtski, koji je stajao na glavnim vratima u skupu plemenitih vitezova, iskazao mu je čast i došao mu ususret smiješeći se i želeći mu pobjedu.

Po velikome stubištu, koje je vodilo u bogate dvorane na prvom katu, vrzli su se užurbano sluge i nizala se duga i slikovita povorka uzvanika u najraskošnijim haljinama.

Sav taj sabrani svijet zujao je ko pčele u košnici po dvoranama, koje pružahu najveseliji izgled ,što ga možeš zamisliti. Skupine lijepih dama u svilenim haljinama čavrljahu ugodno ovdje ondje; kićeni vitezovi, dražesni paževi i ukočeni magistrati šetahu se očekujući i hvaleći blagodarnog fürhtskog gospodara, plemenitu obitelj i vrlo stari feud.

Prođe tako nekoliko sati.

Napokon znak trubljom upozori uzvanike, da se neki neobičan gost primiče kaštelu.

»Njegova Visost knez Palatinski,« šaputalo se na sve strane, i svi poletješe k širokim prozorima da pogledaju bogatu povorku konjanika, koji su pratili najvećeg gospodina u Bavarskoj.

»Kneginja! Eno i kneginje!«

Doista, u taj su čas prelazili preko mosta lančanika i ulazili kroz prostrani portal kaštela glasnici i paževi, a za njima knez Walter i kneginja Izabela Viktorija jašući na divnim bijelim konjima. Visoki gosti bili su ozbiljni i dostojanstveni. Sigismund Führtski iziđe im otmjenim korakom ususret i naklonivši se duboko prigne koljeno pred kneginjom. Kad je ona uz pomoć vitezova sišla na zemlju, knez joj ponudi ruku, pa uziđe s njome po stubištu praćen kićenom svitom gospode i mladih plemića i uniđe lagano u dvorane, što se redahu jedna za drugom, obložene brokatom i skupocjenim gobelinima, sjajući od zlata i dragulja. Kako su prolazili, s jedne i s druge strane klanjahu se redovi uzvanika, sve do divne dvorane, gdje je imalo da se održi natjecanje. Tu dva pozlaćena prijestolja očekivahu svijetle knezove, koji sjedoše na njih okruženi najuglednijim uzvanicima.

Na drugom kraju dvorane otvoriše jedna vrata natjecateljima. U prepunoj dvorani nastane mûk. Knez Sigismund jasno i razgovijetno ponovi uvjete natjecanja. A onda trublje triput zaoriše najavljujući početak.

IX. POBJEDA JE U NIKOLOVIM RUKAMA.

Dvorana je pružala divnu sliku.

Kićeno mnoštvo uzvanika bijaše se porazmjestilo u polukrugu oko kneza Fürhtskog, kneza Waltera i kneginje Izabele Viktorije, koji sjeđahu na visokim stolicama zlatom ukrašenima. Nekoliko dražesnih malih paževa sjeđaše im do nogu na jastucima od baršuna i brokata.

Sunce je ulazilo u širokim mlazovima kroz velike bifore (dvostruke prozore) širom rastvorene i stvaralo najslikovitije efekte iz živahnih boja bogatih odijela izazivajući pri svakom pokretu vitezova i dama bljesak zlata i titranje dragulja.

Bio je to pravi prizor iz priče u čitavom svom sjaju.

Kad je iza trokratnog znaka trubljii u dvorani utihnulo svako šaputanje i nastao mûk očekivanja, knez Sigismund Führtski svečano proglasi natjecanje otvorenim i dometne, da će on održati okladu, kojom se pred nekoliko mjeseci okladio.

A onda će slugama:

»Pozovite majstora Hans Foltera iz Nürnberga, nek on započne; njegova slava i dob potiču nas, da mu iskažemo taj znak poštovanja i časti.«

Uzvanici primiše povlađivanjem ove riječi, no sluge se začas povratiše javljajući, da nürnberški Čarobnjak zahvaljuje na ponuđenome

privilegiju, ali ne kani da se njime okoristi; moli naprotiv za sebe zadnje mjesto među natjecateljima.

»Pa nek mu bude,« odobri Sigismund Führtski.

Biti posljednji moglo je možda ispasti svečanije nego li biti prvi, no u svakom slučaju red, kojim će tko nastupiti, nije značio red vrijednosti obzirom na dosuđivanje nagrade.

Pozvaše dakle ostale natjecatelje da nastupe ne praveći između njih nikakve razlike, što se dobe i mjesta, iz kog potječu, tiče.

Stadoše se tada redati najčudnovatiji ljudi i predmeti. Najumješniji mehanički radovi izađoše jedan za drugim pred sud mnoštva, koje je o svakome živo šaputalo, odobravalo i smijalo se odvajajući se tu i tamo u skupine, koje su vatreno raspravljale.

Sve, što su sposobnost, rad i dosjetljivost spojeni s materijalnim mogućnostima toga vremena mogli da izmisle i ostvare uz mnogo strpljivosti i često rijetku vještinu, izredalo se pred očima odličnog zbora.

Vidjeli su svakakve lutke, koje su se same kretale; čuli su glasove, koji su oponašali glas ljudi i životinja; nadivili su se najfantastičnijim i najčudnovatijim predmetima, kojima je neka moć poput magije udahnula život. Naročito je mnogo pljeska ubralo nekoliko živih slika, vrlo efektnih doista: krajolik s mjesecom, koji je plovio nebom posutim mnoštvom zvijezdica, s viteškom kulom, koje se balkon otvarao, i pojavljivala se lijepa djevojčica, kojoj je jedan mladić pred dvorcem svirao na mandolini podoknicu. Zatim je došla vjetrenjača, koja je strjelovito okretala krila, a njezina su se vratašca međutim otvarala sitnoj povorci ljudi prignutih pod vrećama žita; pa onda maljušna šuma, kroz koju je tekao srebren potok, tvoreći tamo u dnu šume slap, dok je sakriveni »c a r i l l o n« oponašao malim ustima cvrkutanje ptica; konačno, malo svileno jezero, opkoljeno hridinama od ljepenke s malim čamcem, koji se lagano vozio ljuljajući se, vođen perom sakrivenim među valovima jezera, što se lagano dizahu, kao da ih burka tajanstveni neki vjetar.

Toliko raznolikosti, toliko fantazije zanosilo je gledaoce.

U malu sobu tik do dvorane, gdje je Hans Folter drščući čekao da dođe na njega red, dopiralo je šaputanje, smijeh, pljesak.

Svaki put, kad bi se javilo odobravanje, Čarobnjak je uzdisao tresući glavom i osjećajući, kako ga nada u pobjedu ostavlja. Sjedio je podbočivši glavu rukama među svojim dvama ratnicima, od kojih ga je samo jedan mogao shvatiti.

»Imat ćemo oštru bitku!« šapne Hans Folter okrenuvši se k tome jednome.

Bili su sami u sobi, nitko ih nije mogao vidjeti ni čuti, a Hans Folter je oprezno bio doveo Nikola u dvorac već odjevena u željezni oklop.

Znojeći se pod teškim oklopom potpuno jednakim oklopu lutke, što je stajala do njega, Nikol je bio malko podigao vizir da slobodnije diše. I on je s najvećim uzbuđenjem slušao pljesak mnoštva.

»Da, imat ćemo oštru bitku!« ponavljao je klonulo Čarobnjak.

»Vi dakle mislite, Učitelju . . .« pod glas će Nikol prignuvši se k njemu.

»Čuješ ih, kako plješću. I kako se natjecanje produljuje . . . Mnogo je natjecatelja i vrlo su vješti, kako se čini. Tim gore po nas!«

»Posljednja riječ još nije rečena . . .« šapne dječak želeći ga utješiti, no svejedno je i on bio nemiran.

„ZAR NEMA VIŠE NATJECATELJA?“

Hans Folter uzrujano ustane i stade šetati uskom prostorijom kao lav u kavezu.

»Nijesam se smio ni pokazati na natjecanju!« klikne najednom srdito.

»Zašto to govorite? Zašto da klonemo prije nego li pokušamo?« usprotivi se dječak.

Čarobnjak se zaustavi pred njim i potrese glavom:

»Ti si mlad, ne mećeš na kocku ništa . . . Ali ja!«

I Nikol obori poraženo glavu, onim svojim staračkim načinom, koji mu se uvijek povraćao u bolnim časovima.

»Razumijem« šapne. »Ali i ja mećem na kocku vašu ljubav, vaše obećanje . . . No ne ću da još izgubim nadu. Nešto mi veli, da . . .«

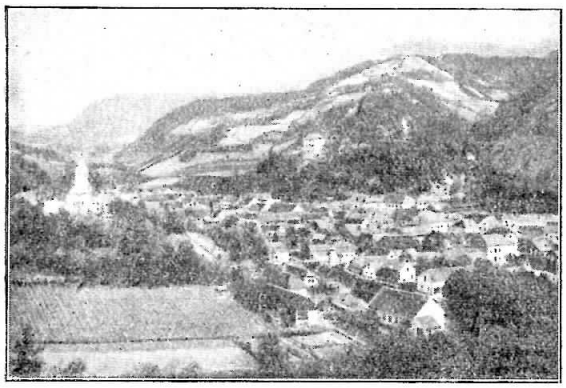

KRAPINA: CJELOKUPNI POGLED

ŽIVA SLIKA: U CARSTVU PATULJAKA
Foto A. Müller

ŽIVA SLIKA: POROĐENJE KRISTOVO
Foto A. Müller

ŽIVA SLIKA: DJECA OTADŽBINE
Foto A. Müller

»Slutnje? Ne slušaj ih, dječače moj. Pobjeda može ovisiti samo o nama, zapamti to, Nikol!«

Najednom starac zastane i kao da se njegovo lice razvedrilo.

»Nikol... Nikol...« ponovi, kao da govori sam sa sobom. »Čudno ime! Tek sada to spazih; tko ti je nadjenuo to ime »Nikol?« I zašto?«

Nahod pogleda starca ne shvaćajući to čudno pitanje, koje je prekidalo tijek malko važnijih misli.

»Rekoh vam već, da ne znam, Učitelju...« odvrati sjetno.

Čarobnjak se lupi po čelu.

»Istina je! Bio sam zaboravio... Ali svejedno je to čudno ime, a u našem pak slučaju...«

»A zašto?«

»Jer Nikol ima korijen grčke jedne riječi, koja znači »pobjeda«, to jest N i k e. Znači li dakle to, da nam sudbina po tebi šalje dobar znak? Ako je to istina, pobjeda je u tvojim rukama.«

»Bog vas uslišao!« klikne dječak ohrabren.

Čim je izgovorio te riječi, škripanje vratiju, što se otvarahu, prizove ga natrag zbilji. Jedva je dospio da spusti vizir i da se ukoči kao pravi automat, kad dvije sluge kneza Sigismunda uniđoše klanjajući se.

»Majstor-Foltere na vama je red!«

»Zar nema više natjecatelja?« upita starac, a glas mu je lagano drhtao.

»Ne. Ostajete još samo vi, Majstore!«

»A čitav Nürnberg očekuje vašu pobjedu,« dometne drugi sluga toplo i odano.

Hans Folter mu mahne da šuti, a onda reče slugama da podignu lutke.

»Ponesite ih u dvoranu; ali polagano, molim vas.«

Njegov nemiran pogled htio je, regbi, da hipnotizira Nikola, ali dječak, sakriven u željezni oklop, kroz koji nije prodirala ni toplina njegova tijela, ostade tako ukočen, tako nepomičan u rukama sluge, da taj nije ni izdaleka naslutio varku. I taj i onaj drugi čovjek iđahu lagano bojeći se, da ne oštete automate, koje su teško nosili. (Nastavit će se.)

TRI ŠKOLSKE PRIREDBE U KRAPINI.

Dan 1. prosinca pr. g. proslavila je mladež osnovne škole predstavljajući igrokaz: »D j e c a o t a d ž b i n e« od Jovana Udickoga. I pretstavljači i publika pokazali su veliko razumijevanje za ovu priredbu. Drugu priredbu ove školske godine priredila je mladež na Nikolinje i to pretstavom: »U c a r s t v u p a t u l j a k a«. Čisti prihod je bio namijenjen za prehranu siromašne školske mladeži u školskoj kuhinji podmlatka Crvenoga Krsta. A dne 18. prosinca pr. g. priređena je priredba većeg opsega. Uz predavanje: »Suradnja doma i škole preko roditeljsko-učiteljske zajednice« po prvi put je javno nastupio novoosnovani tamburaški zbor osnovne škole od 25 članova i članica. Uz pjevanje i igrokaz »Kugina kuća« završena je ova priredba živom slikom »Porođenje Kristovo.« Čisti prihod se upotrijebio za nabavu odjeće i obuće siromašnoj školskoj mladeži. P. J.

K U H I N J A

OBJEDI ZA OVAJ TJEDAN.

Nedjelja. Ragu. Bifstek garniran zelenjem. Cvjetača, mrkva, prokulice, špinat i riža. Krema od čokolade.

Ponedjeljak. Juha od možđana. Poriluk, hljepčić od faširane svinjetine. Ukuhano voće.

Utorak. Juha od tjestenine. Kisela repa sa suhim mesom.

Srijeda. Juha od graha. Francuski krumpir sa jajima i vrhnjem. Naduvak od krupice sa malinovim sokom.

Četvrtak. Juha od cvjetače sa žličnjacima. Pohana teleća jetra, varivo od graha. Uštipci.

Petak. Juha od tjestenine. Šaran u soku, prepršeni krumpir. Palačinke.

Subota. Juha od rajčice. Pirjanjeni kupus, okrugljice od žemlje. Pečene jabuke.

VEČERE.

Nedjelja. Sušeni jezik, kaša od graška.

Ponedjeljak. Krupica na mlijeku sa ribanom čokoladom.

Utorak. Plućice, krumpir.

Srijeda. Špinat sa pohanim žemljama.

Četvrtak. Riža sa rajčicom, teleći odrezak.

Petak. Pečeni krumpir sa maslacem.

Subota. Hajdinski žganci sa mlijekom.

Šaran u soku. Očisti šarana, teškog jedan do jedan i pô kilograma, osoli i nareži tri prsta široke komade te ih 10 minuta pirjani na maslacu i onda izvadi na toplo mjesto. U maslacu prepršti jednu žlicu sitno kosanog luka i dodaj posve malo zdrobljenog češnjaka, zatim jednu žlicu brašna, i miješaj da se brašno prepršti. Primetni malo paprike te sve zalij dobrim kiselim vrhnjem, sve prokuhaj i pasiraj, prelij preko tople ribe i kuhaj još pet minuta.

Krema od čokolade. Tuci na pari dok ne zgusne, 6 žumanjka, 18 dkg šećera, 4 žlice kakao i četvrt litre mlijeka. Primetni jedan dkg razmočene želatine. Kad malo ohladi primiješaj 5 dcl tučenog slatkog vrhnja. Kremu razdijeli u čaše, odozgo metni tučenog vrhnja, te stavi nekoliko sati na led. S. A.

P E R A D A R S T V O

Liječenje bolesne živadi. I živad je podvržena raznim bolestima. Najopasnije su: proljev, upala guše, difterija i kolera.

1. Proljev. Da do toga ne dođe treba davati živadi uvijek svježu i zdravu hranu. Zimi moramo davati za pilo malo mlačnu vodu, a nikako studenu. U vodu treba metnuti komadić zarđalog željeza. Ako se pojavi proljev, onda moramo u vodu metnuti komadić zelene galice, velikog kao graškovo zrno. Oboljelu

OGRTAČI IZ ANGORINE VUNE
Jedna mannequin parada u Berminghamu 20. I. 1931
Pacific & Atlantic

ćemo živad staviti zimi u topliji prostor sve dotle dok ne ozdravi.

2. Upala guše ovako se liječi: oboljelo živadče primi za noge digni uvis tako, da mu glava visi dolje. Jednom rukom ga drži, a drugom polako istiskivaj iz guše njen sadržaj da izlazi kroz kljun. Zatim živinu metni u topao prostor i hrani mekom i toplom hranom. Hrani dodaj malo crvenoga luka ili fino skosanog češnjaka. Vodi za piće primiješaj malo salicilne kiseline; 3 grama na 1 lit. vode. Nekoji još običavaju prije hranjenja uliti u živadče malo ricinusovog ulja, da se bolje pročisti ili malu žličicu šljivovice ili drožđenke.

3. Difterija. Ta je bolest veoma opasna. Poznaje se po tom, što bolesno živadče slabo jede; ne može disati, drži otvoren kljun, kiše ili kašlje. Kad kiše, čini se kao da fučka. Uslijed tog što ne jede brzo ugine. Uginulo živadče treba odmah spaliti i zakopati, a zdravu živad moramo odijeliti od bolesne. I difterija se može izliječiti, ali samo s prvine. U 2 dl vode metni 15 grama orahovog lista i kuhaj dotle, dok se dobro ne ukuha. Sad procijedi i dodaj 20 grama glicerina, 5 grama kiselog kalija, 15 grama fine žeste i pô grama salicilne kiseline. Sve ovo dobro izmiješaj, pa tim dvaput dnevno maži malom četkicom oči, nosne šupljine i grlo.

4. Kolera. Kolera je najopasnija bolest. Proti toj zarazi nema drugog lijeka osim cijepljenja. Zato čim se pojavi odmah valja nabaviti štrcaljku, dotični lijek i uštrcavati ga živadi. Tko to sam ne zna ili ne može, taj neka pozove živinara. Ovaj će to obaviti i brže i bolje, ali i skuplje. Od kolere poginulu živad moramo zakopati u zemlju barem pô metra duboko. Inače bi je mogli psi otkopati i raznijeti. Ako tako ne učinimo, domalo će se poboljeti živad cijeloga sela. I. S.

Z D R A V L J E

Sredtsvo protiv gripe. U »Vorarlberger Volksblattu« objelodanjuje dr Häusle iz Felkircha ovo sredstvo protiv gripe: Budući da gripa opet nastupa kao epidemija, htio bih spomenuti svoje staro sredstvo proti njoj, koje je još u godini 1918. tako uspješno pomagalo. Uzme se cikla (crvena repa), pripravi se kao salata s malo octa i ulja i u 12 do 14 sati pojede se pun duboki tanjur. Voda u kojoj je cikla ležala, popije se. Za epidemije u zimi god. 1918. davao sam to domaće sredstvo uveče bolesnicima s vrućicom od 39 do 40 stupanja. Ujutro bih ih vidio bez vrućice. Iste lijepe uspjehe imao sam u Trstu te godine za epidemije gripe. Od prehranbenog zapovjednika odjela na južnoj fronti dobio sam g. 1918. zahvalnicu, jer je njegova momčad prema mojoj obavijesti dobivala ciklu i bila pošteđena od gripe, premda su vojnici u susjedstvu bili bolesni od gripe. Opetujem ovo: Za već bolesne toplu postelju i kuru s ciklom. Treba pojesti dnevno pun tanjur salate od cikle i ispiti vodu, u kojoj je cikla kuhana Dok traje liječenje ne smije se piti alkohola.

Zdrav rod u zdravu stanu. Pitanje stanova osobito je u velikom gradu važno socijalno pitanje, ali je ono važno uopće i sa stanovišta narodnoga zdravlja. Sveučilišni profesor dr med. Többer piše o tom, pa kaže, da je zdrav i prostran stan glavni uvjet za zdrav život i dobar odgoj obitelji. Treba nastojati, da svaka obitelj ima zdrav stan. Kod toga bi morala pomagati i država i općina. Kakogod je važna izgradnja stadiona i športskih igrališta, valja ipak u prvom redu voditi brigu o stanovima za neimućne slojeve.

G L A Z B A

BERLIOZOV »REKVIJEM«.

Dne 3. veljače izvelo je zagrebačko pjevačko udruženje »Lisinski« sa Zagrebačkom Filharmonijom »Rekvijem« od Hektora Berlioza, najvećega francuskoga skladatelja 19. stoljeća. To je bio za Zagreb umjetnički događaj prvoga reda, pa neka i za našu javnost izvan Zagreba bude ovdje iznesen osvrt na samo to glazbeno djelo i na njegova autora.

Hektor Berlioz bio je za Francuze otprilike ono, što je za Nijemce Wagner, za Čehe Smetana, a za Ruse Musorgski. Što više, Berlioz je od svih tih glazbenih velikana bio prvi, koji je genijalnim nastupom nakon klasične glazbene ere, koja svršava s Beethovenom, najavio novo doba velikih glazbenih reforma. Berlioz je onaj, koji spaja doba klasi-

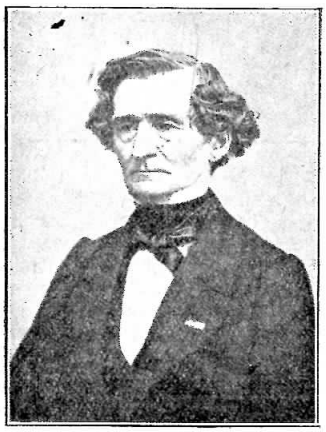

HEKTOR BERLIOZ

cizma s novom romantikom, jer on ispunja prazninu, koja je nastala u vremenskom razmaku između Beethovenove Devete simfonije te Lisztove simfonijske i Wagnerove glazbeno-dramatske reforme. Berlioz je prvi počeo da razotkriva i ostvaruje one velike orkestralne mogućnosti, što su ih Liszt i Wagner iza njega, a potom i kasniji veliki orkestralni majstori razvili do nedostižnoga sjaja. Berlioz je napisao i djelo o nauci instrmentacije, koje je do danas zadržalo prvenstvo. I u »Rekvijemu« triumfira njegova orkestralna umjetnost, a kako Berlioz na tom polju traži krajnje zvukovne mogućnosti, pokazuje to, što on tu uvodi četiri posebne orkestralne skupine smještene na razne strane htijući time ilustrirati poziv na posljednji sud. (U velikim koncertnim dvoranama na četiri razne strane dvorane. Kod nas u kazalištu to dakako nije tako izvedivo.) Baš to, što Berlioz tako nastoji što većma pojačati orkestralni izražaj u svojim djelima, prosuđuju mnogi, da je znak, kako se on jagmi samo za vanjskim blještavilom. No nije tako. U njega snažan romanski smisao za plastičnu ljepotu, njegova se djela odlikuju bogatstvom i bujnošću kolorita, a nada sve se ističe njegova silna melodijska invencija. Sve to on zaodijeva u ruho svoje orkestralne virtuoznosti. Rikard Wagner je bio tako zanesen Berliozovom glazbom, te je njegova djela nazvao »savršeno popularnim skladbama u najidealnijem smislu riječi«.

Značajno je to, da Berlioz nije naišao na razumijevanje među Francuzima, nego više među Nijemcima, a osobito među Rusima. Tek mnogo nakon smrti njegove (živio je od g. 1803. do 1869.) upoznali su Francuzi veličinu autora »Rekvijema« (1834.), »Simfonije žalobne i triumfalne« (1840.), »Faustova prokletstva« (1846.), »Djetinstva Kristova« (1854.) i drugih velikih djela. Pred Božić je kod nas ljubljanska Glazbena Matica izvela njegovo »Faustovo prokletstvo«, a sada je evo pjevačko udruženje »Lisinski« dvadesetgodišnji jubilej svog opstanka uzveličalo njegovim »Rekvijemom«, koji se po svojoj umjetničkoj veličini i epohalnom značenju s pravom postavlja uz Lisztove oratorije »Krist« i »Sveta Elizabeta« te Wagnerovu mističnu glazbenu dramu »Parsifal« čineći s tim remekdjelima glavne stupove religiozne muzike prošlog stoljeća. Dr. J. A.

K U Ć N I K I N O

FILMOVI PATHÉ BABY.

Crni jahač, film iz života američkih cowboya, dug 60 m. Šerifa (načelnika) Lewisa nitko ne trpi, ali ga se boje. I vlasnik jedinih novina u mjestu, Rock, preko volje se zauzima za Lewisa, da opet bude izabran. Jednom Rock u kartanju s cowboyem Jerryjem izgubi sav svoj imetak. Lewis prijetnjom otjera Jerryja, koji snuje osvetu. Kao crni jahač s maskom plaši cijeli kraj. Nitko ne zna, tko je crni jahač, i sve potjere za njim su uzaludne. Jednom se Lewisov sin Andrija provezao na kočiji s Evelinom, Rockovom kćerkom. On joj udvara, ali ona ga odbija. U času, kad je on sišao s kočije, poplaše se konji i nagnu s Evelinom u bijeg. Tu se stvori Jerry, koji spasi Evelinu. Ona mu je zahvalna. Kod izborâ novog šerifa osvane crni jahač, skine masku, svi se začude videći Jerryja, a on izjavi, da mu je bilo samo do toga, da ne bude Lewis iznova izabran. I nije izabran. Na koncu Jerry dobiva Evelinu. Dobar film, ali za školska i župska kina nije podesan. Tekst njemački. Posudbina 27 dinara na 8 danar (Br. 10.337.)

»Ljubimac Derbya«, film o konjskim utrkama, dug 60 m. Derby se zovu najobljubljenije konjske utrke u Engleskoj. Najboljega konja Kiesing Cup II. ima sir Austen. Taj trogodišnji konj nosi prvenstvo na utrkama te je ljubimac gledalaca tih utrka. Na nj se najviše sklapaju oklade. No protivnici su smislili varku, kako da kod najnovijih utrka onemoguće konju Kiesnig Cup II. sudjelovati na utrkama. Konja imadu dopremiti na mjesto utrke posebna zatvorena kola jednog otpremničkog poduzeća. Protivnici dadu načiniti posve jednaka takva otpremnička zatvorena kola i dođu po konja, utovare ga i otpreme. Otmica je uspjela. Sir Austen ne sluti ništa, već se odmah odveze brzim vlakom na mjesto utrke, a žena će mu pô sata kasnije autom poći. Otmičari konja zaustave se u jednoj gostioni, a kola ostave pred gostionom. U to vrijeme dođu prava kola otpremničkog poduzeća u kuću sir Austena po konja. Njegova žena reče, da je konj već otpremljen. Svi se zaprepaste uvidjevši lukavu prijevaru. No uto javi gostioničar, kod koga su otmičari bezbrižno pili, telefonom u kuću sir Austena o otmici. Žena sir Austena pobrza s otpremničkim kolima do one gostione, premjesti iz otmičarevih kola konja u prava otpremnička kola, a u otmičareva stavi jednog drvenog dječjega konja. Tako se sve sretno svršava i konj Kiesing Cup II. izvojuje na zaprepaštenje otmičara novu sjajnu pobjedu. Film se preporuča i školskim i župskim kinima. Tekst njemački. Posudbina 27 dinara na 8 dana. (Film br. 10.235.)

Sretan lov (Un beau coup de filet), film s filmskim glumcem William Fairbanksom, dug 40 m. William spasava kćer jednoga bankira, koga su orobili razbojnici, iz ruku tih razbojnika. Zanimiva utrka automobila, u kojem bježe razbojnici sa otetom djevojkom, i automobila, u kojem ih progoni William, koji ih napokon svlada. Film se svršava ljubavlju između Williama i spašene djevojke. Film je dobar, treba mu tek zamjeriti previše nečedno obučenu plesačicu u baru na početku filma. Zato se ne preporuča župskim, samostanskim i školskim kinima. Tekst francuski. (Br. 10.276.)

Mačak Feliks prolazi dobro, crtani film dug 10 m. Mačak dobiva batina od trgovca, kad je pred njegovim dućanom htio ukrasti ribu. Zato mačak donese glistâ pred dućan, a sve ribe pojure za glistama pa ravno u vodu. Tekst francuski. (Br. 896.)

PATHÉ BABY

najbolji i najjeftiniji kino-projekcioni aparat. — Potreban je svakoj školi, svakom župniku, svakom društvu i svakom domu. — Na skladištu hiljade raznih filmova, koji se posuđuju uz najpovoljniju najamninu. — Aparat je isto upotrebljiv za mjesta, gdje nema električne struje sa specialnim dinamom. — Obavijesti kao i katalog besplatno kod

„Kinofot" Zagreb

Gundulićeva ulica 7.

Telegram „KINOFOT"

Telefon 75-63

K N J I Ž E V N O S T

»HRVATSKA PROSVJETA«, književni časopis, uređuje Dr Ljubomir Marković, izdaje Kalo Hrvatskih Književnika, naklada Jeronimskoga Književnoga Društva, god. XVIII. br. 1. i 2. — Prva dva ovogodišnja broja ovog odličnog časopisa odlikuju se vrlo lijepim sadržajem. Ističe se osobito fina novela »Ljubav u dolini suza« od Štefe Jurkić, neobično zanimiva poduža novela u nastavcima »Otac« od Jagode Truhelke, zatim novela »Dvije golubice« od Nedjeljka Subotića, studija »Intelektualnost umjetnosti« od Dra Hijacinta Boškovića, studija o sovjetskoj književnosti »Babel-Katajev-Gladkov« od K. Rimarića Volinskoga, pjesme od Dragutina Domjanića, Cvjetka Škarpe, Lovre Katića (pjesme u prozi), Valtazara Vijolića, Josipa Mijata, Ive Kozarčanina. Oba su broja ilustrirana reprodukcijama novih slika domaćih umjetnika. Osobito je bogat pregled s kritičkim osvrtima na najnovije književne i umjetničke pojave. Po svemu ta dva broja »Hrvatske Prosvjete«, koja uživa opći ugled kao izvrsno uređivan književni časopis, pokazuju, da ovo godište toga lista zaslužuje opću pažnju. Tko hoće dobru orijentaciju na književnom i umjetničkom polju, treba da je traži u »Hrvatskoj Prosvjeti« Naravno da o pojedinim pojavama može netko imati i drugi sud, nego što je iznesen u tom listu. Neka bude naveden kao primjer kritika Široline opere »Citara i bubanj«, što ju je u zadnjem broju napisao sam urednik dr Marković. Ta kritika, koja se u većem dijelu odnosi na libreto dra Deželića sina, po našem sudu nije posve ispravna ni glede samog libreta ni glede glazbe. Fakat je, da je »Citara i bubanj« najbolja dosadašnja hrvatska opera, koja se i libretom i muzikom izdiže iznad svega, što dosad na tom polju imademo. Specijalno za libreto dra Deželića sina valja reći, da je snažno umjetničko djelo već samo po sebi, a time se može malo operâ da pohvali. Obično je i najbolje operne skladatelje pratila nesreća, da su glazbom morali nadomještati i prikrivati nedostatke libreta. Ima li na pr. naivnijega sadržaja, nego što je sadržaj Smetanine »Prodane nevjeste«? A to je još jedan od najboljih libreta, što ih je Smetana obradio u svojim operama. Koliko se svojim sadržajem izdiže sadržaj »Citare i bubnja«. Zato dr Marković nepravedno tvrdi, da je i tu tok radnje suviše naivan. Neobičan je i zahtjev dra Marakovića, da je libretista trebao i sporedne motive pabirčiti po Novakovim djelima, umjesto što je posegao za narodnim običajima. A i poredba s Novoselovom »Prigorskom svadbom« nije najpodesnija. Pogotovu je pretjerana izjava, da je svršetak »relativno mlak i dobroćudno mrtav«, što se nije i Filip »pomamio« za Tonkom, pa da mjesto jednoga budu dva para. To bi naravski za operetu posve pristajalo, ali za ozbiljno djelo (ništa zato, što je to komična opera), u kojem se izgrađuju karakteri, znači cijelu stvar potcijeniti postavljanjem takvih zahtjeva. Uostalom i tim, što je dr Marković »Citaru i bubanj« isporedio s Tijardovićevim operetama (iz te poredbe će mnogi čitatelji suditi, da je dr Marković Tijardovićevim operetama dao i neku prednost pred Širolinom operom), držim, da je nepravedno potcijenio ozbiljnu Širolinu umjetnost. I što dr Marković Širolinu glazbu po stilu isporeduje sa Stravinskijevom, ne odgovara suštini Širolinе glazbe. S tom se dakle kritikom ne možemo složiti. Ali drugi su prikazi u »Hrvatskoj Prosvjeti« izvrsni.

Dr J. A.

K I N O

IZ ZAGREBAČKIH KINA.

Dolazak kralja i kraljice u Zagreb prikazivan je u Europa Palace Kinu uz film »Moja žena — tvoja žena«, koji već po naslovu odaje sumnjiv sadržaj. — U Croatia kinu prikazuje se njemački tonfilm »Svemoćna ljubav« sa Franzom Ledererom i Käthe v. Nagy u glavnim ulogama. U manjim ulogama sudjeluju neki glumci i glumice, poznati iz filma »Valcer za dva srca«. U ovom filmu prikazana je ljubav mlada bogata tvorničara sa siromašnom djevojkom. Ta ljubav nailazi na mnoge zapreke kod rodbine, ali na koncu se ipak sve sretno svršava. U filmu ima dosta komičnih zgoda i tipova. — U Edison Palace kinu bila je 2. veljače premijera tonfilma »Z b o g o m l j u b a v i« (Singende Stadt), u kojem glavne uloge igraju Brigitta Helm i Jan Kiepura. Prekrasne su slike iz Napulja (to je taj grad, što pjeva), pa iz Pompeja i s otoka Capri. To je najvrijednija strana ovoga filma. Inače je radnja u ovom: Napuljski vodić Giovanni ljubi siromašnu Karmelu, ali zavodljivoj bečkoj udovici Klari se svidi njegov lijepi tenorski glas te ga nagovori, da ide s njom u Beč i ondje iškoluje svoj glas. Međutim razočaran u ljubavi Bečanke on se vraća svojoj Karmeli u Napulj. Dakle običan filmski erotički zaplet.

S V E G A P O M A L O

Štovanje između muža i žene temelj je bračne sreće. Kako je to krasno shvatila jedna žena, koja je tom štovanju ostala vjerna i onda, kada joj se bračna sreća rušila, pokazuje ovaj primjer: Neki je muž tražio rastavu braka, premda je sam svojom nevjernošću skrivio da je trebalo doći do rastave. Pitali su njegovu ženu za uzroke rastave braka, a dobra žena reče, da ne može ništa reći, jer da je on još njezin zakoniti muž. Kad je rastava dokončana, zapitali ženu, da barem sada rekne povode rastave, a ona odgovori, da je ona rastavljena i da je bivši njezin muž za nju sada stranac, a o stanom čovjeku ne će ništa zla da kaže. M. G.

Zemljina težina. Jedan je činovnik newyorškog statističkog ureda punih šest godina računao, koliko iznosi ukupna težina zemaljske kugle. Cjelokupna suma izražena u tonama vrlo se teško čita, jer poslije broja 6592 dolazi još 18 nula. Ovaj isti činovnik odlučio je izračunati još i ovo: koliko teže zajedno sva živa bića na kugli zemaljskoj, kao i sve ono, što su ljudi svojeručno na njoj napravili.

Velikodušna osveta. Kad je Kutuzov poslije bijega francuskog kao pobjeditelj ušao u Litvu i u glavni grad Vilnu, dođe mu upravitelj tamošnjeg poljskog kazališta i zamoli ga za dopuštenje, da za svečanost toga dana i u slavu i čast Kutuzova jedan komad smije igrati. Kutuzov odbije ponudu, nego mu zapovjedi, da onaj komad predstavi, koji je davao u počast Napoleona, kad je ušao u grad. Upravitelju se naježila koža i stane se učtivo odgovarati, da nije nikako rad spomenuti komad igrati, ali uzalud je govorio. Kutuzov je to iskao i tako je moralo biti. Uveče dođe maršal sa svom svojom pratnjom u kazalište, da bi svojim prisustvom zapriječio svaki nemir. Komad je bio pun gorkog nasrtanja na Moskove a puzave hvale i laskanja francuskome caru. Uza svu hvalu i uzvišavanje Napoleona, koje njegovu bježanju nije nimalo priličilo, pljeskao je Kutuzov svim glumcima, a za njim se povedoše i svi ostali. Igrači nijesu smjeli ni jedne riječi izostaviti, premda ih je mrtvi znoj popadao, kad su god Ruse morali grditi.

R A D I O

NAJVAŽNIJE IZ PROGRAMA ZAGREBAČKE RADIO-STANICE OVOGA TJEDNA.

(Duljina vala 307,1 m)

Svaki dan u 12.20 s. kuhinjski recepti, u 13.30, 18.30 i uveče oko 22.00 s. najnovije vijesti, a u pauzama večernjega programa vremenski izvještaji.

15. v e l j a č e: 17.00 komorni koncerat akademskoga gudačkog kvarteta. — 16. v e l j a č e: 19.30 prenos simfonijskoga koncerta iz Budimpešte (Mozart: Simfonija D-dur, Liszt: Klavirni konceart A-dur, Mozart: Varijacije na jednu temu). — 18. v e l j a č e: 20.00 prenos simfonijskoga koncerta Češke Filharmonije iz Praga, dirigira Otokar Jeremiáš (Haba: Ouverture, Zich: melodram »Romanca o Crnome moru«, Ponc: Glazba k drami »Nova Oresteja«, Vycpálek: pjesme »U Božjoj ruci«, Kalik: Sinifonija mira). — 19. v e l j a č e: 20.30 prenos koncerta iz Ljubljane. — 20. v e l j a č e: 20.30 prenos koncerta iz Beograda. — 21. v e l j a č e: 20.00 prenos opere iz Beograda.

ZA DJEČJE POKLADE

Vi se, djeco, nadate, da ćete u ovom broju »Obitelji« čitati priču patke Lile. Ali eto došle poklade, pa naš pripovjedač, koji vam je stao tako lijepo da iznosi priče čika-Dobrijanove družine, metnuo svoju bocu s tintom na glavu, pero pod pazuho, a knjigu, u koju piše priče za dobru djecu, u ruku, te otišao da i on proslavi poklade. Sigurno je otišao ravno čiki Dobrijanu. Pitali smo telefonom čiku Dobrijana, ali on nam se samo nasmijao: ne će, lola, da kaže. Bit će, da su oni tamo s cijelom čika-Dobrijanovom družinom načinili koju pokladnu vragoliju. Pa neka im bude! I treba da se i oni malo ovih poklada provesele. Samo šta mislite, djeco, ako se našem pripovjedaču izvrne ona boca tinte s glave pa ako polije čiku Dobrijana, psa Klopana, cicu Macu, patku Lilu i Kokana! Hej, alaj biste se vi smijali! No nemojte im to želiti, jer da se vi polijete tako tintom, imala bi tatina i mamina šiba posla. Pa kako ne želite zlo sebi, nemojte želiti ni drugima, makar to baš bila i čika-Dobrijanova družina.

Nego čujte ovo: Došla jutros mala Nedica, obukla se u krabulju, u ruci drži špagu od balona, a za drugu špagu vuče malu patkicu. U

prvi čas nismo ni prepoznali Nedicu, kada nam je rekla:

— Kupite za vašu dječicu ovaj balon ili patkicu, zove se Lila!

Odmah smo pomislili na onu čika-Dobrijanovu patku Lilu, koja je danas trebala da vam ispripovjedi svoju priču. Mislili smo, da je to ona, pa smo je već htjeli uhvatiti i prisiliti, da nam ispriča svoju pripovijetku. Ali onda smo opazili, da to i nije prava, živa patka, nego da ide na kotačima.

— Hahahaha! — smijala nam se Nedica, kad je vidjela, kako nas je prevarila. Tek onda smo je prepoznali. Rekli smo joj, neka ode i k vama, draga dječice, da i vas tako prevari kao nas, pa da se i vama onda nasmije. Je li zbilja bila kod vas? Javite nam na telefonu, da znamo, jer ako nije, onda neka ni k nama više ne dolazi.

Jučer smo bili na jednoj dječjoj pokladnoj zabavi. Bilo je tu svega i svašta, čemu smo se nasmijali. A najviše smo se nasmijali ovom prizoru: Kada se zastor na pozornici digao, sjedila je iza jedne velike maske Nedica sa svojim bracom Zdenkom, među njima je bila velika šampanjska boca, a ispod njih je sjedila cica Maca s cilindrom na glavi i čika Dobrijan, koji je po svoj prilici toliko šampanjca potegnuo iz one boce, da je zadrijemao i da mu je mandolina, u koju tako rado svira, pala iz ruke Pogledajte ih evo i vi, draga djeco, ovdje na slici, pa se smijte i smijte, štogod više možete, i to sve do druge subote, dok ne dođe drugi broj »Obitelji« s pričom patke Lile, koju svi tako željno čekamo.

DOBRIJANOVE POKLADE

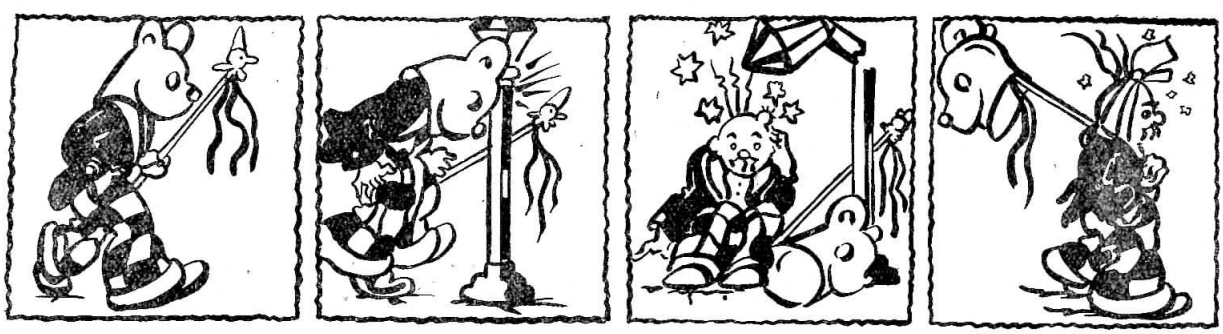

I naš dobri čika
poklade nam slavi:
gledajte ga, djeco,
u medvjeđoj glavi!

Na zabavu ide
radostan u duši,
ali putem eno
kandelabar ruši.

Slomila se lampa
nasred gradskog trga,
na čikinoj glavi
otskočila kvrga.

I tako naš čika
sa pokladne slave
mora poći kući
povezane glave.

ŠALE

Čudno veselje. A: »Zašto tako nemilosrdno tučeš ubogoga psa?«

B: »Da mu napravim veselje.«

A: »Zanima me, kakvo se veselje može priuštiti životinji bičevanjem?«

B: »Vidjet ćeš, kako će veselo otrčati kada ga pustim.«

U ratu. »Bi li ti ustrijelio u ratu čovjeka?« upita oficir vojnika.

»Ne bih!«

»Ali kad bih ti ja zapovjedio?«

»Pa ni tada ne.«

»Pazi, to je tvoja dužnost!«

»Pa ja ga ne bih mogao ustrijeliti, jer sam bubnjar.«

Iz škole. Učitelj: »Koliko imaš prsti na rukama i nogama?«

Dak broji i veli: »Na rukama ih imam deset, a na nogama ne znam, jer sam obuven.«

S ispita. »Koliko ima čovjek zubi?«

»Puna usta.«

Kod liječnika. Liječnik: »Ako ćete piti na dan toliko koliko i dosada, t. j. 1 litru vina, ne ćete živjeti ni 20 dana.«

Pacijent (uzdahne): »Oh, još samo 20 litara!«

Filozof i brodar. Engleski filozof Bearn sjedne jednoć u čamac, da se preveze preko rijeke. Dok se vozio upita brodara, da li se što razumije u aritmetiku.

»Ne, o tom nijesam još nikada ništa čuo« — odgovori brodar.

»Šteta«, reče filozof »kad ne znate aritmetike, onda vam je četvrtina života izgubljena. A znate li što matematike?«

Brodar se nasmije, pa odgovori, da ne zna.

»Onda je još jedan dio vašeg života za vas izgubljen. Ali astronomije ćete sigurno nešto znati.«

»Ni toga« reče on. »He onda su tri četvrtine života za vas izgubljene.«

U taj čas zapne čamac o klisuru i stane se na jednoj strani zalijevati i tonuti. Brodar baci sa sebe žurno kaput i reče filozofu: »Znate li gospodine plivati?«

»Ne znam« poviče u strahu filozof.

»Onda se žurno popnite na moja leđa, inače su sve četiri četvrtine vašeg života za vas izgubljene!«

NAJBOLJE TAMBURE

Farkaševog i sremskog sistema pravi i uz jamstvo razašilje stara i poznata tvornica tambura

STJ. M. GILG

SISAK BROJ 280

Cjenik tambura šaljem svakom na zahtjev badava.

MODA

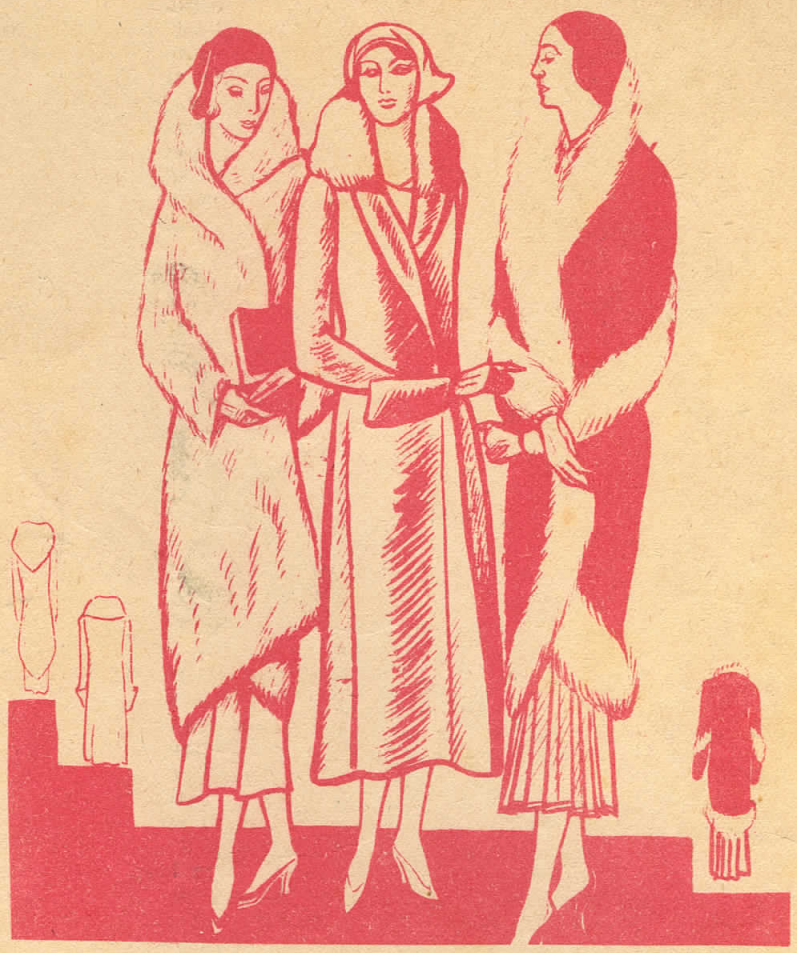

TRI DUGAČKA OGRTAČA OD KRZNA

Navijeke! U nekom zavodu bio je običaj, da je sluga svako jutro budio učenike s pozdravom: »Hvaljen Isus!« a učenici su odgovarali: »Navijeke!« Jednom neki učenik prispao, a sluga ga dođe po drugi put buditi i poviče nad njim: »Diži se drijemalo, kako dugo misliš spavati, a?«

»Navijeke!« odgovori neki učenik tek što se probudio.

Izum. Vjerovnik došao u kuću nekog znamenitog fizičara da utjera svoj dug. Primi ga fizičarova žena i odmah mu kaže:

»S mojim lužem ne možete govoriti. On se sada bavi jednim izumom.«

»A nije li to sve vaš izum?« odgovori vjerovnik i udalji se.

Hoće da se razumije u sve. »Pjevač Eckmann imade jedan zaista lijep bariton.«

»Tako? Bariton? Jesu li to američka ili talijanska kola.

Jeftino. »Draga gazdarice moja je soba tako vlažna da po zidovima raste mahovina«, reče neki stanar gazdarici. Ona ljutita odgovori: »Vi bi zar htjeli za 50 dinara da vam rastu krizanteme!«

ŠAH

Problem br. 10.

M. Feigl

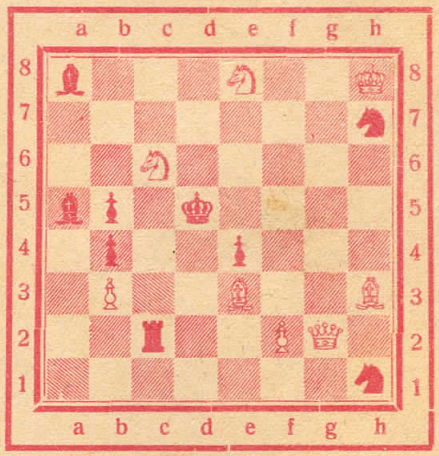

Bijeli matira u dva poteza.

Imena onih, koji šahovske probleme pravilno riješe, bit će štampana uz rješenja. Rješenja treba slati najkasnije tjedan dana, nakon što problem izađe.

Ovdje odrežite!

Odgonetački kupon 7. trčja „Obitelji“ 193?

P n
Zimmermann Milivoj
učit.pripr.
Sav.ban. ČAKOVEC

»OBITELJ«, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21.

ZAGONETKE

1. Križaljka

Sastavio *Vjekoslav Cvrlje*, Šibenik

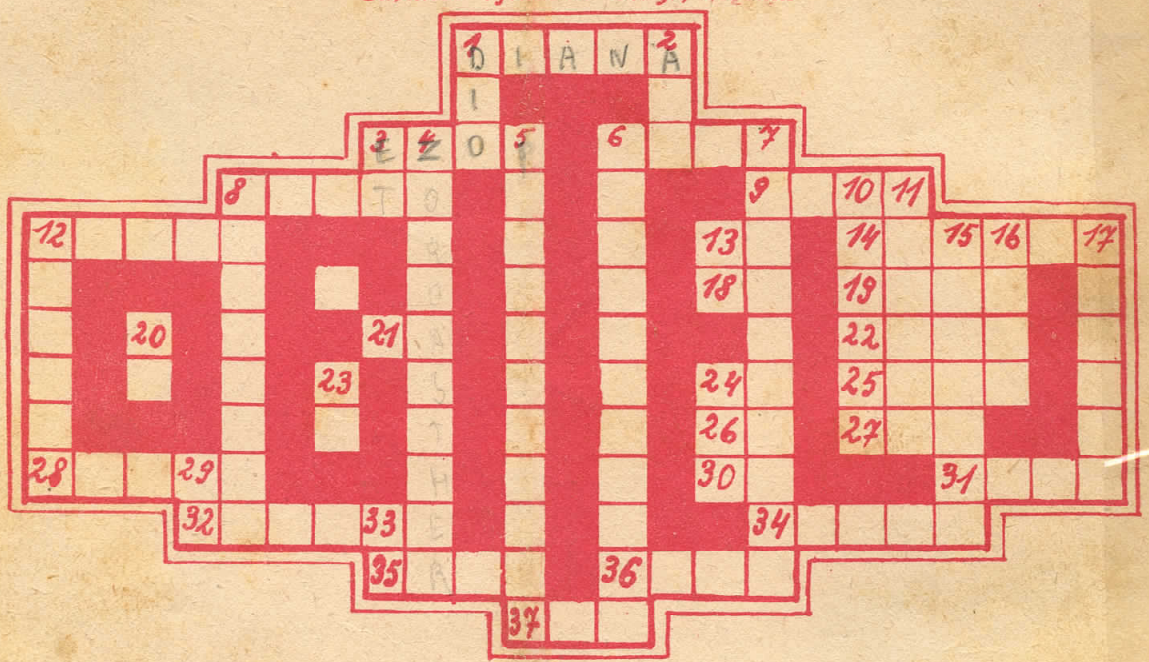

Vodoravno: 1 Gundulićeva drama. 3. Pisac basni. 6. Dvoboj. 8. Mitološka vračarica. 9. Otok. 12. Hrv. skladatelj. 13. Inicijali srp. pisca. 14. Pripadnik azijskog naroda. 18 Konj. 19. Grad iz biblije. 21. Lat. veznik. 22. Gorje. 24. Franc. »ako«. 25. Rijeka u Njemačkoj. 26. Simbol za srebro. 27. Žensko ime. 28. Otok (č = ć). 30 Zamjenica. 31. Grčki bog. 32. Vrh u Alpama. 34. Mitološko lice. 35. Biblijsko ime. 36. Pustinjska naseobina. 37. Grad u Africi.

Okomito: 1. Čest. 2. Azijska rijeka. 3. Inicijali hrv. pisca. 4. Osnivač jedne azijske vjere. 5. Grčka boginja. 6. Vijećnik. 7. Mitološki grad. 8. Grčki povjesnik. 10. Češki vaspitač. 11. Brdo u Aziji. 12. Hrv. pisac. 13. Prijedlog. 15. Ksenofontovo djelo. 16. Sablja. 17. Grad u Francuskoj. 20. Rijeka u Njemačkoj. 23. Rijeka u Švicarskoj. 24. Stroj. 29. Životinja. 33. Isto što i 3.

2. Šarada

Sastavio *Zlatko Modor*, Srijemska Mitrovica

1. Životinja to je česta,
Za nju treba dosta mjesta.

2. Piće jedno, što je, pobro,
Za svakoga vrlo dobro.

3. Međ' njih metni jedno slovo,
Pak ćeš dobit' nešto novo.

4. U svom poslu taj ti stvara,
Uspjeh za svog gospodara.

Odgonetke treba poslati najkasnije do 1. ožujka na uredništvo „Obitelji“

ODGONETKE

IZ 50. BROJA »OBITELJI« PROŠLOGA GODIŠTA

1. ZAGONETKA U ZRAKAMA. I. 1. Nabukadnezar; 2. Inženjer; 3. Kukavicar (kronometer); 4. Odoakar; 5. Labrador; 6. Aligator; 7. Šator; 8. Urar; 9. Bakalar; 10. Ikar; 11. Čabar; 12 Zadar; 13. Romboedar; 14. Isker; 15. Napor; 16. Skalenoedar; 17. Kloštar; 18. Ibar. — I.—18. Nikola Šubić Zrinski.

2. POSJETNICA. Bugarska, Sofija.

3. KONJIĆEV SKOK. Ivo Juras: Naše more i primorje.

4. NARODNE ZAGONETKE. Mlin, konj, snijeg, sunce, knjiga, noć.

5. DODAVALJKA. Svila + ja = Svitala.

IZ 51. BROJA »OBITELJI« PROŠLOGA GODIŠTA.

1. KRIŽALJKA. Vodoravno: 1. Grigorijević 9. Ef. 12. Man. 13. Dr. 18. Ma. 21. Rim. 22. Em. 23. Er(= re). 24. Ona. 27. Venus. 29. Ar. 32. Bubanović. 41. Tu. 42. La. 43. Eneju. 45. So 47. Emi. 48. Direr. 50. Pi. 53. Scribe. — **Okomito:** 2. Roland. 7. Andorra. 10. Fram. 16. Eon. 17. Lie. 28 Stubice. 33. Ulm. 34. Nedam. 35. Oni. 36. Verzija. 37. Ćurci. 44. Rey.

2. REBUS. U zimskoj noći,
Vrijeme će proći,
Nestat će brige,
Čitajući knjige,
Društvo što ima,
Svetog Jeronima!